

24 Ιανουαρίου, 1996

[ΚΑΛΛΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΓΑΠΗ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση,

(Υπόθεση Αρ. 92/91)

Κοινωνικές Ασφαλίσεις — Σύνταξη χηρείας — Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος, Ν. 41/80 — Άρθρο 39 (1) — Η προϋπόθεση της ιδιότητας της χήρας για χορήγηση της σύνταξης — Δικαίωμα μη χορήγησης σύνταξης χηρείας για λόγους σχετικούς με την εγκυρότητα του γάμου — Η ύπαρξη νόμιμου γάμου απαραίτητη προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση της έννοιας της χήρας. 5

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Ακυρωτικός Έλεγχος — Κρίση επί γεγονότων — Ανήκει στη Διοίκηση — Δυνατότητες επέμβασης του Δικαστηρίου. 10

Η αιτήτρια προσέφυγε κατά της άρνησης του Διευθυντή Κοινωνικών Ασφαλίσεων να της χορηγήσει σύνταξη χηρείας για το λόγο ότι, όπως προέκυψε, ο αποβιώσας σύζυγός της είχε συνάψει και άλλο γάμο, πριν από αυτόν που συνήψε με την ίδια, γάμο ο οποίος ουδέποτε είχε λυθεί. 15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

- 20
1. Η επίδικη διαφορά πρέπει να προσεγγισθεί με βάση τις αρχές που εφαρμόζει το δικαστήριο αυτό σε προσφυγές δυνάμει του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος.

Θα εξεταστεί, δηλαδή, κατά πόσο η επίδικη απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή με βάση τα ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού οργάνου στοιχεία.

- 5 2. Ο Υπουργός εξέταξε αίτηση για χορήγηση σύνταξης χηρείας. Εί-
χε καθήκον δυνάμει του νόμου να εξετάσει κατά πόσο η αίτηση
πληρούσε τις προϋποθέσεις του Νόμου. Η Αιτήτρια έπρεπε να
10 πληρεί την πρώτη προϋπόθεση που θέτει το Άρθρο 39 (1) του Νό-
μου. Έπρεπε να ήταν “χήρα” μέσα στην έννοια του σχετικού άρ-
θρου.

15 Η ουσία της απόφασης του Καθ’ ου η αίτηση ήταν ότι η αιτήτρια
δεν ήταν “χήρα” μέσα στην έννοια του Νόμου. Η κατάληξή του ότι
ο γάμος δεν ήταν έγκυρος αποτελεί την αιτιολογία για την από-
φασή του. Το ότι ο Καθ’ ου η αίτηση έχει εξουσία να μη χορηγή-
σει σύνταξη χηρείας για λόγους που σχετίζονται με την εγκυρότη-
τα του γάμου βρίσκει κάποια υποστήριξη από τη νομολογία. (Βλ.
Russell v. Attorney-General [1949] P. 391).

20 Ο Καθ’ ου η αίτηση εξέτασε το ζήτημα της εγκυρότητας του γάμου
της Αιτήτριας μέσα στα πλαίσια της έρευνας του κατά πόσο η Αι-
τήτρια πληρούσε την πιο πάνω προϋπόθεση του Άρθρου 39(1) και
είχε καθήκον δυνάμει του Νόμου να το πράξει.

- 25 3. Αυτό που πρέπει να εξεταστεί στη συνέχεια είναι κατά πόσο η επί-
δικη απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή με βάση τα ενώπιόν του
στοιχεία. Τα στοιχεία εκείνα αποτελούνται από,

30 (1) Το πιστοποιητικό του θρησκευτικού γάμου του αποβιώσαντος
το 1947.

(2) Το πιστοποιητικό του μεταγενέστερου πολιτικού γάμου που ο
αποβιώσας τέλεσε με την Αιτήτρια το 1961.

35 (3) Τη μαρτυρία της πρώτης συζύγου ότι ο γάμος της με τον απο-
βιώσαντα ουδέποτε διαλύθηκε.

40 Μια γυναίκα θεωρείται χήρα μέσα στην έννοια του σχετικού Νό-
μου μόνο αν είχε τελέσει νόμιμο γάμο με τον αποβιώσαντα. Το Δικασ-
τήριο αφού έλαβε υπόψη του τις σχετικές πρόνοιες του Άρθρου
39(1) και τα ενώπιον του Καθ’ ου η αίτηση στοιχεία έκρινε ότι η επί-
δικη απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή και δεν υπάρχει πεδίο επέμβα-
σης.

Η κατάληξη του δικαστηρίου θα ήταν η ίδια αν προσέγγιζε το θέμα σύμφωνα με τις αρχές της αγγλικής νομολογίας δυνάμει των οποίων:

“Οσάκις υπάρχει μαρτυρία για τελετή γάμου την οποία ακολούθησε συμβίωση των μερών, η εγκυρότητα του γάμου θα τεκμαίρεται στην απουσία ισχυρής μαρτυρίας περί του αντιθέτου.” (Βλ. *Russell*, πιο πάνω). 5

Στην παρούσα υπόθεση υπάρχει η ισχυρή μαρτυρία περί του αντιθέτου. Αποτελείται από τα πιο πάνω στοιχεία που ήταν ενώπιον του Καθ' ου η αίτηση. 10

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα. 15

Αναφερόμενη υπόθεση:

Russell v. Attorney - General [1949] P.391. 20

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία απέρριψαν αίτημα της αιτήτριας για χορήγηση σύνταξης χηρείας μετά το θάνατο του συζύγου της από πολιτικό γάμο. 25

Α. Καλογήρου, για την Αιτήτρια.

Μ. Παμπιλλή, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση. 30

Cur. adv. vult.

ΚΑΛΛΗΣ, Δ.: Στις 24/4/1947 ο αποβιώσας Νεόφυτος Σαράντα (“ο αποβιώσας”) συνήψε εκκλησιαστικό γάμο με την Ελένη Νεοφύτου (Αφεντρού). Μετά πάροδο μόλις δυο μηνών επήλθε διάσταση στο γάμο τους. Έκτοτε ουδεμία σχέση ή επαφή υπήρξε μεταξύ τους. Στις 13/5/1961 η Αιτήτρια συνήψε πολιτικό γάμο με τον αποβιώσαντα στην Αγγλία. 35

Τόσο ο θρησκευτικός γάμος του αποβιώσαντος με την πρώτη του σύζυγο όσο και ο πιο πάνω πολιτικός γάμος με την Αιτήτρια ουδέποτε προηγουμένως είχαν αμφισβητηθεί από οποιοδήποτε ή ακυρωθεί από οποιοδήποτε δικαστήριο. Ο αποβιώσας απεβίωσε 40

στις 13/5/1991 στη Λευκωσία. Καθόλη τη διάρκεια του γάμου του πιο πάνω αποβιώσαντος με την Αιτήτρια η Αιτήτρια διέμενε μαζί του και συντηρείτο αποκλειστικά από αυτόν. Από το γάμο με τον αποβιώσαντα η Αιτήτρια απέκτησε μια θυγατέρα, την Μαρία Χρί-
 5 στον Κολασμένου, η οποία σήμερα είναι ηλικίας 28 ετών, ύπανδρη με δυο τέκνα. Ο αποβιώσας ήταν υπάλληλος στο Δήμο Λευκωσίας και κατέβαλλε ανελλιπώς τις εκάστοτε εισφορές του προς το Τα-
 10 μείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο οποίο είχε δηλωμένη σαν σύζυ- γό του την Αιτήτρια ή σαν το πρόσωπο το οποίο εδικαιούτο ποι- αδήποτε ωφελήματα από τις εισφορές του, συμπεριλαμβανομένης της σύνταξης χρείας σε περίπτωση θανάτου.

Μετά το θάνατο του Νεόφυτου Σαράντα η Αιτήτρια υπέβαλε σχετική αίτηση στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έτυχε του
 15 βοήθηματος κηδείας σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 41(1) (2) και (3) του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου του 1980 (Ν. 41/80, όπως έχει τροποποιηθεί). Ήταν αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι ο αποβιώσας κατά το χρόνο του θανάτου του πληρούσε τις προϋποθέσεις εισφοράς για την σύνταξη γήρατος. Στις 19.6.1990 η
 20 Αιτήτρια υπέβαλε αίτηση για σύνταξη χρείας αλλά ο Διευθυντής Κοινωνικών Ασφαλίσεων με επιστολή του, ημερομ. 8.11.1990, απέρριψε το αίτημα. Υποστήριξε ότι ο πολιτικός γάμος που είχε συνάψει με τον αποβιώσαντα δεν θεωρείται έγκυρος για σκοπούς της περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νομοθεσίας, επειδή ο πρώτος
 25 εκκλησιαστικός γάμος του αποβιώσαντα με άλλη γυναίκα δεν έχει λυθεί.

Η Αιτήτρια υπέβαλε ένσταση με επιστολή του δικηγόρου της, ημερομ. 23.11.1990. Ο Διευθυντής απέρριψε την ένστασή της με την
 30 επιστολή του, ημερομ. 27.12.90, η οποία στο βαθμό που είναι σχε- τική έχει ως πιο κάτω:

“Σύνταξη χρείας καταβάλλεται στη χήρα ασφαλισμένου μετά της οποίας ο αποβιώσας είχε συνάψει νόμιμο γάμο και η
 35 οποία κατά το χρόνο του θανάτου του συζούσε ή συντηρείτο αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο απ’ αυτόν. Στην περίπτωση της πελάτιδάς σας διαπιστώθηκε ότι όταν τέλεσε τον πολιτικό γάμο στην Αγγλία με τον αποβιώσαντα Νεόφυτο Σαράντα αυ-
 40 τός ήταν ήδη έγγαμος με την Ελένη Νεοφύτου με την οποία συ- νήψε εκκλησιαστικό γάμο στην Κύπρο το 1947. Ο γάμος αυτός σύμφωνα με τα στοιχεία μας ουδέποτε διαλύθηκε γι’ αυτό δεν θεωρούμε το γάμο της πελάτιδάς σας ως έγκυρο.

Ενόψει των πιο πάνω λυπούμαι να σας πληροφορήσω ότι η

απόφαση για απόρριψη της αίτησης της πελάτιδάς σας για καταβολή σύνταξης χηρείας από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι ορθή και δεν αναθεωρείται.”

Ακολούθησε η παρούσα προσφυγή με την οποία η Αιτήτρια 5
εξαιτείται τις πιο κάτω θεραπείες:

“Α. Δήλωσιν του Σεβαστού Δικαστηρίου ότι η πράξις ή απόφασις 10
του Καθ’ ου η Αίτησις ημερομηνίας 27.12.1990 με την οποίαν απέρριψε την αίτηση της Αιτήτριας δια χορήγηση σύνταξης Χηρείας είναι άκυρος και εστερημένη οιουδήποτε νομικού αποτελέσματος.

Β. Διαταγήν του Σεβαστού Δικαστηρίου διατάττον τον Καθ’ ου η 15
αίτησις όπως χορηγήση την αιτηθείσα σύνταξη χηρείας προς την αιτήτρια.

Γ. Οιανδήποτε άλλην θεραπείαν ην το Δικαστήριον θεωρεί δι- 20
καίαν.

Δ. Έξοδα.”

Ο ευπαιδευτος συνήγορος της Αιτήτριας στην γραπτή του αγό- 25
ρευση υποστήριξε ότι το αίτημα της Αιτήτριας βασίζεται στις πρό-
νοιες του Άρθρου 39 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, 1980 (Ν. 41/80, όπως έχει τροποποιηθεί), το Εδάφιο 1 του οποίου έχει ως πιο κάτω:

“Χήρα ης ο σύζυγος κατά τον χρόνον του θανάτου αυτού 30
επλήροι τις προϋποθέσεις εισφοράς διά σύνταξιν γήρατος, δι-
καιούται εις σύνταξιν χηρείας, εάν αύτη κατά τον χρόνον του
θανάτου αυτού συνέξη μετ’ αυτού ή συντηρείτο αποκλειστικώς
ή κατά κύριον λόγον υπ’ αυτού.”

Ήταν η εισήγηση του ευπαιδευτου συνηγόρου της Αιτήτριας ότι 35
για να δικαιούται κάποιο πρόσωπο σε σύνταξη χηρείας πρέπει να
συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) Να υπάρχει χήρα κατά τον χρόνο του θανάτου του εισφο- 40
ρέα.

(β) Ο αποβιώσας να πληρούσε τις προϋποθέσεις για σύνταξη
γήρατος, και

(γ) Η χήρα κατά το χρόνο του θανάτου του να συζούσε ή να συνηρείτο αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από τον αποβιώσαντα.

- 5 Η Αιτήτρια, σύμφωνα με τον συνήγορό της, πληροί και τις τρεις πιο πάνω προϋποθέσεις. Τελικά ο ευπαιδευτος συνήγορος της Αιτήτριας υποστήριξε ότι η θέση του Διευθυντή ότι ο πολιτικός γάμος της Αιτήτριας δεν θεωρείται έγκυρος για σκοπούς της
- 10 περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νομοθεσίας, είναι πεπλανημένη και εν πάση περιπτώσει εσφαλμένη. Πουθενά στην περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νομοθεσία δεν δίνεται τέτοια επεξήγηση όπως έχει προβληθεί από τον Διευθυντή και ως εκ τούτου ο Διευθυντής δεν είχε κανένα δικαίωμα να αμφισβητήσει το γάμο της Αιτήτριας υποκαθιστώντας τη δικαστική εξουσία η οποία είναι το μόνο αρμόδιο όργανο να κρίνει και αποφασίσει κατά πόσο ένας γάμος είναι
- 15 έγκυρος ή όχι.

Από την άλλη η ευπαιδευτη συνήγορος του Καθ' ου η αίτηση υποστήριξε ότι ορθά το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων έδωσε

20 στον όρο "χήρα" την επίδικη ερμηνεία η οποία αποτέλεσε και την βάση για την απόρριψη του αιτήματος της Αιτήτριας. Στο νομικό λεξικό Strouds' Judicial Dictionary, 5η έκδοση, Τόμος 5, στη σελ. 2853, περιέχεται ο πιο κάτω ορισμός της λέξης "Widow": "A Widow is a woman who has survived a man to whom she was lawfully

25 married, and who was his wife at the time of his death.". Για να γινόταν δυνατή η αποδοχή του αιτήματος της Αιτήτριας θα έπρεπε ο όρος "χήρα" να ερμηνευθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να περιλαμβάνει και γυναίκα που συζούσε με τον αποβιώσαντα κατά το χρόνο του θανάτου του αλλά που για οποιοδήποτε λόγο δεν ήταν νόμιμος σύζυγος του. Έχει νομολογιακά καθιερωθεί ότι στην ερμηνεία των νομοθετικών διατάξεων δίδεται στις λέξεις η συνηθισμένη καθημερινή τους έννοια και δεν επιτρέπεται να υιοθετηθεί ερμηνεία που απαιτεί την απόδοση ειδικού νοήματος σε μια συνηθισμένη λέξη.

30

35 Ενόψει όλων των πιο πάνω η ευπαιδευτη συνήγορος των Καθ' ων η αίτηση υπέβαλε ότι ο όρος "χήρα" στα πλαίσια του Άρθρου 39(1) του νόμου περιλαμβάνει μόνο την γυναίκα με την οποία ο αποβιώσας ήταν παντρεμένος με νόμιμο γάμο κατά τον χρόνο του θανάτου του.

40

Αναφορικά με την εισήγηση του ευπαιδευτου συνήγορου της Αιτήτριας ότι το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν είχε το δικαίωμα ή την εξουσία να αποφασίσει για την εγκυρότητα του γάμου της Αιτήτριας με τον αποβιώσαντα ήταν η θέση της ευπαιδευ-

της συνηγόρου του Καθ' ου η αίτηση ότι το συμπέρασμα αυτό ήταν η αναπόφευκτη συνέπεια των στοιχείων που είχε ο Διευθυντής ενώπιον του κατά το χρόνο της λήψης της επίδικης απόφασης.

Στο στάδιο των διευκρινίσεων η Αιτήτρια παραδέχθηκε ότι ο αποβιώσας είχε συνάψει προηγουμένως εκκλησιαστικό γάμο με άλλη γυναίκα και ο γάμος εκείνος ευρίσκετο σε ισχύ κατά τον χρόνο που η ίδια τέλεσε τον πολιτικό γάμο στην Αγγλία με τον αποβιώσαντα.

Μετά τις διευκρινίσεις το δικαστήριο (Πογιατζής, Δ.) έδωσε οδηγίες για το επανάνοιγμα της υπόθεσης για να διευκρινίσουν οι δικηγόροι των δυο πλευρών ή και να εκφράσουν τις απόψεις τους αναφορικά με ορισμένα νομικά θέματα τα οποία εγείρονται στην παρούσα υπόθεση και τα οποία παρέμειναν αδιευκρίνιστα. Τα θέματα εκείνα ήταν τα εξής:

“1. Ο δικηγόρος της Αιτήτριας ισχυρίζεται ότι ο Καθ' ου η Αίτηση δεν έχει εξουσία να θεωρήσει το γάμο άκυρο χωρίς να υποστηρίξει την εισήγηση με αναφορά σε οποιαδήποτε διάταξη ή αυθεντία.

2. Ποιές οι επιπτώσεις στην παρούσα διαφορά από τις πρόνοιες του Νόμου 21/90 και ιδιαίτερα του Άρθρου 18.

3. Αν οι πρόνοιες του Νόμου 21/90 εφαρμόζονται στην παρούσα περίπτωση, τότε εγείρονται τα ακόλουθα ερωτήματα:

(α) Εν όψει του γεγονότος ότι ο γάμος της Αιτήτριας τελέστηκε στο Λονδίνο ποιο Δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να τον ακυρώσει και ποιο δίκαιο εφαρμόζεται;

(β) Έχει εξουσία ο Καθ' ου η Αίτηση να θεωρήσει το γάμο άκυρο χωρίς απόφαση αρμοδίου Δικαστηρίου;

Και ποιος δικαιούται μετά το θάνατο του συζύγου να αποταθεί σε Δικαστήριο για την κήρυξη του γάμου ως άκυρου; Δικαιούται μήπως ο Καθ' ου η Αίτηση;”

Πάνω στα ζητήματα που είχαν εγερθεί από το δικαστήριο ο ευπαίδευτος συνήγορος της Αιτήτριας υποστήριξε τα πιά κάτω:

(α) Σύμφωνα με τον περί Πολιτικού Γάμου Νόμο του 1990 (Ν. 21/90) και τον περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμο του

- 5 1990 (Ν. 23/90) τα μόνα αρμόδια δικαστήρια για την έκδοση οποιουδήποτε διαζυγίου που αφορά γάμο ελληνοκυπρίων, είτε ο γάμος έχει ιερολογηθεί σύμφωνα με τους θρησκευτικούς κανόνες της Εκκλησίας μας, είτε ήταν πολιτικός γάμος, είναι τα Οικογενειακά Δικαστήρια. (Βλ. ορισμό της φράσης “Δίκη Διαζυγίου” στο Άρθρο 2(2) του Ν. 23/90).
- 10 (β) Για την ακύρωση άκυρου γάμου απαιτείται δικαστική απόφαση που να τον ακυρώνει. (Βλ. Άρθρο 18 του Ν. 21/90 σύμφωνα με το οποίο “στην περίπτωση του άκυρου γάμου και αυτού που έγινε από πλάνη ή με απλή απειλή απαιτείται απόφαση δικαστηρίου που να τον ακυρώνει”).
- 15 (γ) Με την αμετάκλητη απόφαση που ακυρώνει το γάμο αίρονται τα αποτελέσματά του για οποιοδήποτε λόγο και αν ακυρωθούν. (Βλ. Άρθρο 21 του Ν. 21/90).
- 20 (δ) Ότι τυγχάνουν εφαρμογής οι πρόνοιες των Άρθρων 3, 14, 18-24, και 30 του Ν. 21/90 και επομένως ήταν απαραίτητο να ακυρωθεί δικαστικά ο γάμος για να αρθούν τα αποτελέσματα του.
- 25 (ε) Η Αιτήτρια αγνοούσε την ύπαρξη του προηγούμενου γάμου του συζύγου της. Ο ισχυρισμός τέθηκε στην παράγραφο 19 της γραπτής αγόρευσης και δεν αμφισβητήθηκε. Επομένως σύμφωνα με το Άρθρο 23(1) του Ν. 21/90 η ακύρωση ενεργεί ως προς την Αιτήτρια μόνο για το μέλλον και όχι εξ υπαρχής.

30 Από την άλλη ήταν η θέση της ευπαιδευτης συνηγόρου του Καθ' ου η αίτηση ότι οι σχετικές πρόνοιες του περί Πολιτικού Γάμου Νόμου του 1990 (Ν. 21/90) δεν μπορούν να έχουν οποιαδήποτε συνέπεια στην υπό συζήτηση υπόθεση καθότι ο νόμος δεν τυγχάνει εφαρμογής σε πολιτικούς γάμους που τελέστηκαν μεταξύ μελών της ελληνικής κοινότητας πριν την πρώτη τροποποίηση του Συντάγματος που έγινε δυνάμει του Ν. 95/89. Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία θα ήταν απαράδεκτη καθότι, (α) βρίσκεται σε αντίθεση με τους σκοπούς του Ν. 21/90, και (β) έχει σαν συνέπεια την εφαρμογή του Ν. 21/90 με αναδρομική ισχύ.

35

40 Η απόφαση στην παρούσα προσφυγή επιφυλάχθηκε από τον αποβιώσαντα Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, κ. Πογιατζή, στις 9.6.1993. Μετά το θάνατό του η υπόθεση ορίστηκε για επανεκδίκαση στις 15.1.1996. Οι συνήγοροι των μερών υιοθέτησαν τις γραπτές τους αγορεύσεις που περιέχονται στο φάκελο της υπόθεσης. Η απόφαση του δικαστηρίου με την παρούσα σύνθεση επιφυ-

λάχθηκε στις 15.1.1996.

Με όλο τον απαιτούμενο σεβασμό προς την διαδικασία που είχε δρομολογηθεί προηγουμένως θεωρώ ότι η επίδικη διαφορά πρέπει να προσεγγισθεί με βάση τις αρχές που εφαρμόζει το δικαστήριο αυτό σε προσφυγές δυνάμει του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος σύμφωνα με τις οποίες:

5

“Η εκτίμηση των γεγονότων ανήκει στη Διοίκηση και το Δικαστήριο τότε μόνο επεμβαίνει, αν υπάρχει πλάνη περί τα πράγματα ή το νόμο, ή η Διοίκηση υπερβαίνει τα όρια της διακριτικής της εξουσίας, με το νόημα ότι η διαπίστωση των γεγονότων δεν είναι εύλογα επιτρεπτή με βάση τα ενώπιόν της στοιχεία. (Βλ. μεταξύ άλλων, *Αγνή Αλέξη Θουκιδίδη ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1150).

10

15

Εύλογα επιτρεπτή είναι η απόφαση στην οποία ένα λογικό πρόσωπο θα μπορούσε να καταλήξει με τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της η Διοίκηση, ανεξάρτητα αν ένα άλλο λογικό πρόσωπο μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετική απόφαση. (Βλ., *Ανδρέας Μιχαήλ και Άλλη ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1989) 3(Ε) Α.Α.Δ. 3083).”

20

Θα εξεταστεί, επομένως, κατά πόσο η επίδικη απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή με βάση τα ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού οργάνου στοιχεία.

25

Αρχίζω με τη θέση της Αιτήτριας ότι ο Καθ’ ου η αίτηση δεν είχε εξουσία να θεωρήσει το γάμο άκυρο. Ο Καθ’ ου η αίτηση εξέταζε αίτηση για χορήγηση σύνταξης χηρείας. Είχε καθήκον δυνάμει του νόμου να εξετάσει κατά πόσο η αίτηση πληρούσε τις προϋποθέσεις του Νόμου. Η Αιτήτρια έπρεπε να πληροί την πρώτη προϋπόθεση που θέτει το Άρθρο 39(1) του Νόμου. Έπρεπε να ήταν “χήρα” μέσα στην έννοια του σχετικού άρθρου.

30

35

Η ουσία της απόφασης του Καθ’ ου η αίτηση ήταν ότι η Αιτήτρια δεν ήταν “χήρα” μέσα στην έννοια του Νόμου. Η κατάληξή του ότι ο γάμος δεν ήταν έγκυρος αποτελεί την αιτιολογία για την απόφασή του. Το ότι ο Καθ’ ου η αίτηση έχει εξουσία να μη χορηγήσει σύνταξη χηρείας για λόγους που σχετίζονται με την εγκυρότητα του γάμου βρίσκει κάποια υποστήριξη από τη νομολογία. (Βλ. *Russell v. Attorney-General* [1949] P. 391).

40

Κρίνω επομένως ότι ο Καθ’ ου η αίτηση εξέτασε το ζήτημα της

εγκυρότητας του γάμου της Αιτήτριας μέσα στα πλαίσια της έρευνας του κατά πόσο η Αιτήτρια πληρούσε την πιο πάνω προϋπόθεση του Άρθρου 39(1) και είχε καθήκον δυνάμει του Νόμου να το πράξει. Αυτό που πρέπει να εξεταστεί στη συνέχεια είναι κατά πόσο η επίδικη απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή με βάση τα ενώπιόν

5

(1) Το πιστοποιητικό του θρησκευτικού γάμου που ο αποβιώσας τέλεσε με την Ελένη Νεοφύτου (Αφεντρού) το 1947.

10

(2) Το πιστοποιητικό του μεταγενέστερου πολιτικού γάμου που ο αποβιώσας τέλεσε με την Αιτήτρια το 1961.

15

(3) Τη μαρτυρία της Ελένης Νεοφύτου (Αφεντρούς) ότι ο γάμος της με τον αποβιώσαντα ουδέποτε διαλύθηκε.

Κατά την κρίση μου μια γυναίκα θεωρείται χήρα μέσα στην έννοια του σχετικού Νόμου μόνο αν είχε τελέσει νόμιμο γάμο με τον αποβιώσαντα. Αφού έλαβα υπόψη μου τις σχετικές πρόνοιες του Άρθρου 39(1) και τα ενώπιον του Καθ' ου η αίτηση στοιχεία κρίνω ότι η επίδικη απόφαση ήταν εύλογα επιτρεπτή και δεν υπάρχει πεδίο επέμβασης.

20

Η κατάληξή μου θα ήταν η ίδια αν προσέγγιζα το θέμα σύμφωνα με τις αρχές της αγγλικής νομολογίας δυνάμει των οποίων:

25

“Οσάκις υπάρχει μαρτυρία για τελετή γάμου την οποία ακολούθησε συμβίωση των μερών, η εγκυρότητα του γάμου θα τεκμэрεται στην απουσία ισχυρής μαρτυρίας περί του αντιθέτου.”
(Βλ. *Russell*, πιο πάνω).

30

Στην παρούσα υπόθεση υπάρχει η ισχυρή μαρτυρία περί του αντιθέτου. Αποτελείται από τα πιο πάνω στοιχεία που ήταν ενώπιον του Καθ' ου η αίτηση.

35

Η προσφυγή απορρίπτεται. Καμιά διαταγή για τα έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.